

החלטת הממונה על המשמעת – פסק דין

1. הנקבלת תלמידה לתואר ראשון בחוג לפיזיותרפיה. במסגרת לימודיה היה עליה לעבור בהצלחה קורס עזרה ראשונה (בהיקף מינימאלי של 28 שעות לימוד) – דרישת חובה לקבלת תואר ראשון בחוג. לפי כתב הקובלנה שהוגש נגדה, הנקבלת הודיעה לחוג כי אין צורך בהשתתפותה בקורס העזרה הראשונה שמארגן החוג לתלמידים שטרם עברו קורס כזה, שכן היא עוברת ריענונים מקיפים של עזרה ראשונה ותכנים דומים במסגרת מקום עבודתה. לאחר שהחוג סירב להכיר בתכנים ממקום עבודתה של הנקבלת לצורך דרישת הפטור מקורס העזרה הראשונה, שלחה הנקבלת תעודה הנחזית להיות תעודה מקורית של מד"א המציגה מעבר בהצלחה של קורס עזרה ראשונה (בן 28 שעות). לאור החשד שהעלתה התעודה, נערכה בדיקה מול מד"א ממנה עלה כי התעודה זויפה. בכך, לפי כתב הקובלנה, עברה הנקבלת עבירות של ביצוע תרמית לשם קבלת זכויות באוניברסיטה והתנהגות שאינה הולמת תלמיד (סעיפים 29.2, 29.10 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח) (להלן: "התקנון").
2. בדיון ההקראה שהתקיים בפניי ביום 15.1.2026 (באופן מקוון) הודתה הנקבלת בעובדות כתב הקובלנה ובעבירות המיוחסות לה.
3. מעבר להודאת הנקבלת, הובהרו בדיון שתי הנקודות הבאות. ראשית, הקבילה הודיעה כי מד"א הגישה תלונה למשטרה בשל מעשיה של הנקבלת. שנית, הקבילה ביקשה כי לאור אופי העבירה אורה להודיע ליועץ המשפטי לממשלה על הקובלנה שהוגשה כנגד הנקבלת; הנקבלת לא התנגדה למתן ההודעה. ואכן, בעקבות הדיון הוריתי למוכירות האקדמית להודיע על הקובלנה ליועמ"ש. ביום 27.1.2026 התקבלה הודעה מפרקליטות המדינה לפיה אין מניעה בהמשך ההליך המשמעתני כנגד הנקבלת. לאחר שניתנה ההודעה התקיים דיון בשאלת עונשה של הנקבלת, ובדיון הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון.¹
4. עיקרו של ההסדר הוא הרחקה (חלקית) משנה"ל הבאה, שנת תשפ"ז. באופן קונקרטי יותר, על פי ההסדר, הנקבלת תמשיך את רצף לימודיה כרגיל בסמסטר ב' תשפ"ו. באשר לשנת תשפ"ז, בסמסטר א' היא תלמד אך ורק את הקורסים העיוניים (אך תורחק מהקורסים המעשיים, שהם כמחצית מנפח הקורסים), ובסמסטר ב' תשפ"ז תורחק כליל. מכאן, שבסמסטר א' של שנת תשפ"ח הנקבלת תשלים את הקורסים המעשיים שאותם לא תוכל לקחת בתשפ"ז; ובסמסטר ב' תשפ"ח תשלים את ההתנסויות הקליניות הנדרשות להשלמת התואר. מבחינה מעשית, אם כן, ההסדר כולל עיכוב לימודים של שנה. הנקבלת הייתה אמורה לסיים את לימודיה בשנת תשפ"ז, ולפי ההסדר תוכל לסיים את חובותיה לתואר רק בתום שנה"ל תשפ"ח. בנוסף לעונש ההרחקה בפועל, על הנקבלת יושת עונש הרחקה על תנאי עד לתום המועד הצפוי לסיום לימודיה (תום שנה"ל תשפ"ח).
5. מצאתי לנכון לאשר את הסדר הטיעון, כמפורט להלן.
6. אמנם, העונש עליו הסכימו הצדדים בהסדר הטיעון מקל, באופן יחסי. עבירת התרמית, ס' 29.2 לתקנון, היא עבירה חמורה. מדובר ב"אחת העבירות החמורות ביותר במדרג העבירות בתקנון המשמעת. תרמית כלפי האוניברסיטה או רשויותיה על מגוון צורותיה וחלופותיה פוגעות ביכולתה של האוניברסיטה לשים מבטחה בתלמידיה, כאשר אמון זה חיוני לפעילות השוטפת והיומיומית בינה האוניברסיטה לבין תלמידיה. . . אחד מערכי היסוד של האוניברסיטה הנו טוהר המידות והטוהר האקדמי. תרמית פוגעת בערכים אלה" (עניין ד-2022-49, המצטט מעניין ע-3/2008). ואכן, באותו עניין,

¹ להבהרת ולהשלמת התמונה: התקנון מתייחס להליכים פליליים מקבילים בסעיף 39. לפי ס' 39.1, אין מניעה עקרונית מקיום הליכים מקבילים, פליליים ומשמעתיים. לפי ס' 39.2, ככל שהועלה "חשש, לכאורה, כי נעברה עבירה פלילית [לפי] סעיף 268 לחוק העונשין" על הממונה להורות "למוכיר האקדמי ליתן הודעה על כך ליועץ המשפטי לממשלה". סעיף 268 מפנה, בין היתר, לפרק י"א בחוק העונשין, בו נכללות עבירות זיוף (ראו למשל ס' 418 שעניינו זיוף מסמך). בשל החשש מעבירת זיוף, אם כן, התקנון מחייב הודעה ליועמ"ש. התקנון אינו מחייב עיכוב הליכים עד לקבלת אישור היועמ"ש (וראו ס' 39.1 לתקנון). עם זאת, יש היגיון גם בעיכוב ההליכים, לפחות עד תגובת היועמ"ש. כך נעשה במקורנו, כאמור, לאור הערות בא כוח הקבילה בדיון והסכמת הנקבלת.

ד-2022-49, שעסק בזיוף ציון פסיכומטרי, הושת על הנקבל עונש של שבע שנות הרחקה בפועל. בפסק אחר שעניינו דומה – זיוף ציוני מכינה לצורך קבלה לאוניברסיטה – עמדתי על החומרה היתרה שבמעשה הזיוף, ובפרט כאשר מעשה התרמית מאפשר קבלה לאוניברסיטה (עניין ד-2022-3). באותו עניין גזרתי על הנקבל עונש של שבע שנות הרחקה בפועל (ערכאת הערעור הפחיתה עונש זה לחמש שנות הרחקה בפועל, בשל נסיבותיו האישיות של המערער, עניין ע-2022-1).

7. מנגד, במקרים אחרים של עבירות תרמית (לפי ס' 29.2 לתקנון) ניתן לראות גזרי דין מקילים יותר, בפרט כאשר "טובת ההנאה" שהושגה בזיוף מינימלית. המקרה הפרדיגמטי, אם ניתן לומר כן, הוא של זיוף אישור מחלה לצורך קבלת מועד בחינה מיוחד, כאשר את אותו אישור ממש ניתן היה לקבל בבקשה מקוונת מהרופא וללא בדיקה. במקרים כאלו עונש סטנדרטי הוא הרחקה של שני סמסטרים כאשר את אחד מהסמסטרים ניתן להמיר בעבודות לתועלת הציבור. עונש זה מאזן בין החומרה שבמעשה הזיוף לבין "טובת ההנאה" המינימלית שאותה הזיוף התיימר להשיג (ראו למשל את הסקירה הקצרה ואת תוצאת הפסק בעניין ד-2020-89).

8. בעניינינו, כזכור, הנקבלת המציאה תעודת מזויפת ממד"א, ובכך פטרה עצמה ממעבר קורס עזרה ראשונה בהיקף של 28 שעות. החומרה במעשה התרמית נמוכה הרבה יותר מהמקרים של זיוף ציון פסיכומטרי או ציון מכינה בכדי "לזכות" בכרטיס כניסה לאוניברסיטה. מנגד, המקרה שלפנינו גם חמור הרבה יותר מהמקרה הסטנדרטי של זיוף אישור רפואי לצורך קבלת זכאות למועד מיוחד. משמעונו של הסדר הטיעון שלפניי, כאמור, היא דחייה של שנה בלימודיה של הנקבלת (תוך שהוא מאפשר לה רצף לימודי מסוים עד סמסטר א' תשפ"ז, לרבות הקורסים העיוניים באותו סמסטר). במצב הדברים הרגיל, ראוי היה שיוטל עונש חמור משמעותית במקרנו.

9. עם זאת, כאמור, מצאתי לנכון לאשר ההסדר. הסיבה העיקרית לכך היא נסיבותיה האישיות של הנקבלת. באירועי ה-7.10.2023 נרצחו מספר מבני משפחתה של הנקבלת, מדרגה קרובה, באחד מקיבוצי העוטף. לנסיבות טרגיות אלו הייתה השפעה ברורה על מצבה של הנקבלת (והוצגו מסמכים רלוונטיים לקבילה).

10. קיימים שיקולים נוספים לאישור ההסדר. ראשית, בעניינינו, כזכור, הוגשה תלונה בידי מד"א. כלומר, שבמקביל לסנקציה המשמעתית הנקבלת חשופה באופן ישיר לסנקציה פלילית (בניגוד למקרים דומים בהם נדונה עבירת התרמית בבית דין זה, בהם, על פני הדברים, לא הוגשה תלונה למשטרה). שנית, הסדר הטיעון נעשה בתיאום ובברכת החוג לפיזיותרפיה. שלישית, ברקע הדברים קיימת ההלכה הכללית שמקנה שיקול דעת רחב לקבילה בהסדרי טיעון. לבסוף, התרשמתי גם אני מהדיונים בתיק כי הלימודים באוניברסיטה חשובים מאוד לנקבלת וכי מדובר במעידה חד פעמית. הנקבלת השלימה את קורס העזרה הראשונה הנ"ל והיא הפנימה את חומרת מעשיה.

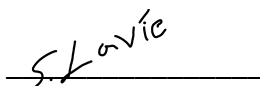
11. אשר על כן, אני גוזר את עונשה של הנקבלת כדלקמן:

א. הרחקה חלקית בסמסטר א' תשפ"ז, כך שהנקבלת תורשה ללמוד בו רק את הקורסים העיוניים; הרחקה מלאה בסמסטר ב' תשפ"ז, לרבות הקורסים העיוניים.

• על כן, הנקבלת תשלם את סמסטר ב' תשפ"ז כמתוכנן; בסמסטר א' תשפ"ז תלמד רק את הקורסים העיוניים; בסמסטר ב' תשפ"ז היא תורחק מהלימודים. ובסמסטר א' תשפ"ח תשוב ללימודים, אותם היא עתידה לסיים בסמסטר ב' תשפ"ח.

ב. הרחקה על תנאי של שני סמסטרים, עד לתום שנת הלימודים תשפ"ח.

פסק הדין ניתן היום, 21.3.2026.

ד"ר שי נ. לביא

הממונה על המשמעת